

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

Dub. I. Quid tum in genere, tum hoc loco per diuinam Prædestinationem intelligatur deq[ue] eius obiecto, subiecto, & termino in communi, & deniq[ue] an in Deo sit Prædestinatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

QVÆSTIO II.

De natura & essentia diuinæ Prædestinationis.

S. Thomas I. p. q. 23. a. 1. 2. & 3. & q. 24.

Resoluetur hæc quæstio quatuor dubitationibus. I. Quid tum in genere, tum hoc loco, per diuinam Prædestinationem intelligatur; deq; eius obiecto siue subiecto, & termino in communi; & deniq; an in Deo sit Prædestinatio. II. Quidnam essentialiter & formaliter sit Prædestinatio; actusne voluntatis, an intellectus; & qualis. III. Quæ ratione Prædestinatio se habeat ad Præscientiam, Dilectionem, Electionem, Prouidentiam; an sit huius pars, & qualis. IV. Quid sit liber vitæ, & quomodo se ad Prædestinationem habeat.

DVBIUM I.

Quid tum in genere, tum hoc loco per diuinam Prædestinationem intelligatur; deq; eius obiecto, siue subiecto cui, & termino, in communi; & deniq; an in Deo sit Prædestinatio.

S. Thom. I. p. q. 23. a. 1. & 3.

AD Prouidentiam diuinam aliquo modo spectare Prædestinationem, nemo dubitat, quæ de causa etiam tum à S. Thomæ hic I. p. quæst. 23. tum à Theologis in I. distinct. 40. eius tractatio Prouidentia adiungitur, vel subnectitur. Sunt autem quinque potissimum capita, quæ in hoc argumento explicationem requirunt; nimirum I. ratio & natura Prædestinationis; ex qua simul etiam intelligitur, an in Deo sit Prædestinatio. 2. effectus eiusdem. 3. causa. 4. ordo ac progressus eiusdem in mente diuina. 5. Infallibilitas eiusdem & concordia cum libero arbitrio; de quibus ordine deinceps singulis quæstionibus disserendum erit; faciendo hæc quæstione initium ab ipsa essentia & natura prædestinationis; ad quam declarandam, hoc dubio solummodo Quid nominis ipsius prædestinationis, & communem eius conceptum inuestigabimus; quinque hæc sigillatim declarando. I. Quis sit vsus huius nominis Prædestinari & Prædestinatio, tum apud sacros, tum apud profanos auctores; quodque eius etymon. 2. quid in præfenti his nominibus significetur. 3. quodnam sit subiectum vel obiectum Cui prædestinationis. 4. quisnam sit & dicatur terminus prædestinationis. 5. Verus & absolutus conceptus quid nominis prædestinationis ad hunc locum accommodatus, cum suis synonymis; quæ omnia sequentibus notationibus ordine declaramus.

2 Notandum igitur primò, vocabulum Prædestinare, Prædestinatus, Prædestinatio, profanis scriptoribus latinis vix esse in vsu; sed vocem tamen simplicem, *Destinare* ab ijs frequenter vsurpari, idque vario sensu; primò pro eo, quod est deliberare. Quomodo Suetonius in Cæsare cap. 44. dixit: *In dies plura aut maiora de ampliando imperio destinabat.* Secundò absolute pro decernere, seu constituere. Hinc Cicero in Officijs; *Cum eorum alteri,*

inquit, *Dionysius diem necis destinasset.* Et Orat. pro Sestio: *Qui locus orbis terræ iam non erat alicui destinatus?* Et in epistol. *Quod tibi destinatus trapezophoron, sit deletat, habebis.* Eodemque sensu intelligi potest illud Suetonij in Galba, cap. 16. *Statim legationem cum mandatis destinauerunt;* hoc est, decreuerunt: nisi fortè hic simpliciter significet mittere, qui proinde tertius à quibusdam significatus constituitur. Quartò idem significat, quod Deputare seu designare rem quampiam ad aliquem finem.

Ab hoc verbo *Destino*, iuxta secundum maximè & quartum significatum, dicitur tam de re, quam persona verbum *Prædestinare*, Ecclesiasticis maximè Scriptoris vsitatum, pro eo, quod est prius destinare, vel ante destinare, siue præordinare, prædecernere, prædefinire, prædeterminare: item prædestinatus quasi prædefinitus, præordinatus; & prædestinatio, quasi præordinatio, prædefinitio, prædeterminatio. Quo sensu etiam Amilius Probus in Eumene: *Primus, inquit, Leonasus Macedoniam præoccupare prædestinavit.* Huic verbo, apud græcos, eodem sensu respondet verbum *προορίζω* vel *προορίζω*, quod propriè & ad verbum sonat præfinire seu prædefinire, prædeterminare, prædestinare, vel prædestinari; vnde *προορισμένον* & prædestinatus, prædefinitus, prædeterminatus, & *προορισμός*, prædefinitio seu præfinitio, prædeterminatio, præordinatio. Tribuitur autem tam apud latinos, quam apud græcos Scriptores Ecclesiasticos Verbum, & actus prædestinandi eo verbo significatus, Deo, æterno suo decreto non solum personam aliquam ad aliquem finem efficaciter destinanti, sed vniuersim etiam rem aliquam in tempore faciendam decernenti.

4 Quare etiam sine vlla dubitatione certum est, voculam *Præ*, siue græcè *προ*, saltem prioritatem &

anteceffionem temporis seu durationis significare respectu rei vel personæ prædestinatæ siue prædestinatæ, vt rectè Vasquez hic disput. 87. cap. 5. an verò etiam præterea aliquando significet, aliquam dignitatis aut excellentiæ prærogatiuam, comparatione aliorum, vt vult Catharinus lib. de prædestinatione, quem impugnat Vasquez loco citato, vel etiam aliquam naturæ & causalitatis prioritatem, respectu nostræ cooperationis, seu vsus libertatis nostri, id hoc loco definiti non potest; sed pendet ex ordine & processu prædestinationis, quem habet in mente diuina, de quo quæstione 5. agendum est. Satis est hoc loco scire, eam prioritatem siue dignitatis, siue naturæ, ad communem & generalem conceptum prædestinationis intrinsecè non pertinere: imò etiam si eiusmodi quidam siue dignitatis, siue naturæ ordo in prædestinatione diuina interueniret, cum tamen non necessariò ideo, per voculam illam *Præ*, ex vi verbi fuisse significatum.

5 Notandum secundò, Prædestinari, seu prædestinationem passiuam, quatuor modis apud Scriptores Ecclesiasticos vsurpari. Primò enim generatim ac latissimè tribuitur tam rebus, ac personis omnibus, atque effectibus quibuscunq; à Deo præordinatis & prædestinitis; quales sunt res creatæ omnes, etiam malum poenæ; non tamen peccata seu mala culpæ, vt superius disputatione 2. quæst. 10. dub. 6. dictum est. Quo modo S. Augustinus lib. 2. de bono perseuerantiæ cap. 17. ait: *Nam in sua, quæ falli mutariq; non potest præscientia, opera sua futura dispone, id omnino, nec aliud quicquam est, nisi prædestinare.* Et ibidem cap. 18. *sed prædestinasse, inquit, est hoc præscisse, quod fuerat ipse facturum.* Et Ecclesia Lugdun. tomo 2. Aucarij Patrum lib. de tribus epistol. Regul. 2. ait: *Nihil omnino esse, aut fuisse, aut futurum esse posse in operibus Dei, quæ siue in condendis, siue in regendis, siue in consummandis, vel finiendis creaturis agit, quod non ipse in suo æterno consilio atque iudicio & veraciter præscierit, & immobiliter prædestinauerit.* Atque ita omne, quod temporale est, in temporaliter sua præscientia & prædestinatione præcedit. Et regul. 3. ait: *In operibus omnipotentis Dei, non sunt alia præscita, & alia prædestinata.* Plura in hunc sensum adduximus supra disput. 2. quæst. 10. dub. 6.

6 Secundò, quia in rebus creatis, quæ à Deo præordinantur ac prædestinantur, præcipuum quiddam est creaturæ intelligentis; & consecutio supremæ beatitudinis, ac opposita ei damnatio; idcirco prædestinatio accipitur aliquando paulò strictius pro æterna destinatione creaturæ intelligentis ad supernaturalem beatitudinem, & oppositam ei damnationem, & media ad vtrumque conducentia, quæ peccata non sunt. In quem sensum S. Thomas hic quæst. 23. artic. 1. ad 2. ait: *Creaturæ irrationales, quia non sunt capaces illius finis, qui facultatem humane naturæ excedit, non proprie dicuntur prædestinari; etsi aliquando abusue prædestinatio nominetur respectu cuiuscunq; alterius finis.* Et B. Prosper ex S. Augustino ad Vincentium obiect. 11. ait: *Ad prædestinationem eius (Dei) nihil aliud referri potest, nisi quod aut ad debitum iustitiæ & retributionem, aut ad indubitam pertinet gratiæ largitatem: quanquam hoc et-*

iam generatim ad omnia bona hominibus à Deo collata, quamuis ad solum creationis beneficium spectantia, referri potest: sola enim ibidem peccata à diuina prædestinatione excluduntur. Clarius Ecclesia Lugdunensis lib. aduersus Ioannem Erigenam Scotum, asserentem duas prædestinationes non esse, Col. 1064. ait: *Prædestinationem autem & æterni consilij, & iudicij Dei, siue in remuneratione iustorum, siue in damnatione iniquorum, & propter vnã ac simplicem scientiam diuinam, in qua simul atque æternaliter de omnibus præordinatum atque præfinitum est, vnã veraciter dicimus.* Et propter duplicem eius efficientiam, qua alij misericorditer liberantur, alij iuste damnantur, duas dicere non timemus: fideliter cum Psalmista ipsi iudici vniuersorum dicentes, *Misericordiam & iudicium cantabo tibi Domine.* Et in alio libello de tenenda veritate script, Col. 1221. *Vnã Dei prædestinationem tantum dicimus, quæ ad donum pertinet gratiæ, aut retributionem iustitiæ.* Idem sæpius inculcat in lib. de tribus epistol. Sed & S. Augustinus Enchirid. ad Laurentium cap. 100. *Cum Angelica, inquit, & humana creatura peccasset, id est, non quod Deus, sed quod ipsa voluit fecisset, etiam per eandem creaturæ voluntatem, qua factum est, quod Creator noluit, impleuit ipse quod voluit, bene vtens: & malis, tanquam summè bonis, ad eorum damnationem, quas iuste prædestinauit ad poenam, & ad eorum salutem, quos benignè prædestinauit ad gratiam.* Rursum Augustinus lib. 13. de ciuit. cap. 1. de æterna damnatione & poena loquens ait: *Societatem malorum prædestinatam esse, æternum subire supplicium cum diabolo.* Et Anselmus opus. de concord. præscient. & prædestinat. cap. 2. *Prædestinatio, inquit, non solum bonorum est, sed malorum potest dici.* Loquitur autem de his, quæ hominem ad vitam æternam promouent, aut ab ea impediunt, in quantum entia sunt, vt mox ibidem declarat. De qua re plura cit. q. 10. dub. 6.

7 Tertiò accipitur prædestinatio paulò strictius, pro destinatione efficaci hominum vel Angelorum ad bonum aliquod supernaturale, seu quod idem est, pro destinatione alicuius boni supernaturalis in nostram vtilitatem. Ita loquitur S. Paulus 1. Cor. 2. v. 7. *Loquimur Dei sapientiam in mysterio, quæ abscondita est, quam prædestinauit Deus ante seculum in gloriam nostram.*

Quartò accipitur prædestinatio strictissimè, & accommodatè ad hunc locum, pro destinatione efficaci creaturarum intelligentium ad salutem; qua nimirum fit, vt in æternum saluentur. Ita loquitur idem Apostolus Roman. 8. vers. 29. *Quos præsciuit, & prædestinauit conformes fieri imaginis filij sui, vt sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autem prædestinauit, hos & vocauit: & quos vocauit, hos & iustificauit; quos autem iustificauit, illos & glorificauit.* Atque hoc sensu etiam in præsentia materia, perpetuo quasi loquendi vsu Scholasticorum Doctorum, Prædestinationis vocabulum vsurpatur, pro æterna scilicet & efficaci ordinatione seu destinatione diuina intelligentium, creaturarum, qua fit, vt æternam beatitudinem actu consequantur. Quo sensu etiam ab ipsis absolutè vocantur prædestinati, qui ex decreto Dei salutem æternam re ipsa consequuntur; alij verò qui eam re ipsa non consequuntur; quamuis si-

deles & iusti sint, vocantur reprobi, aut præciti; nec Deus eos prædestinare hoc sensu dicitur, sed præscire aut reprobare, vt inferius suo loco patebit.

8 Notandum tertio, cum iuxta ea, quæ hæcenus dicta sunt, dicatur Deus hominem, aut Angelum, prædestinare ad aliquid; ita vt omnis prædestinatio sit alicuius ad aliquid, ideo conceptu generali prædestinationis, præter Deum prædestinantem, duo comprehenduntur; videlicet primò obiectum quod prædestinatur; & est ipsa persona creata intelligens, quæ dicitur prædestinari; quare sæpe etiam vocatur subiectum cui; nam & alicuius personæ prædestinari, sicut & destinari rectè dici potest, vt loquitur etiam Augustinus lib. de prædestinatione sanct. cap. 17. Secundò res, ad quam fit prædestinatio; qui vocari etiam solet terminus & effectus prædestinationis.

Et obiectum quidem prædestinationis, siue subiectum cui, ex dictis constat esse solam substantiam creatam intelligentem, seu angelicam, seu humanam; vt ex communi rectè docet S. Thomas 1. p. quæst. 23. artic. 1. ad 2. & 3. & de veritate quæst. 6. artic. 1. Quamuis enim persona etiam diuina (puta Verbum seu filius Dei) dici possit aliquo modo prædestinata ad naturam alienam, iuxta cit. loc. 1. Corinth. 2. sicut & res quælibet ad suum finem, seu perfectionem; hic tamen loquendi modus & minus vsitatus est, & alienus à proposito. Loquimur enim de prædestinatione; quæ fit in ordine ad beatitudinem supernaturalem acquirendam; cuius sola substantia creata intelligens capax est, imò principaliter sola persona creata; quamuis etiam natura humana Christi, eo ipso quod ad vnionem cum Verbo prædestinata est, consequenter etiam prædestinata dici possit ad beatitudinem, vt rectè Suarez lib. 1. de prædestinat. cap. 4. numero 8. licet aliqui Thomistæ apud eundem vtrumque negent; Scotus verò in 3. distinct. 7. ad beatitudinem principaliter, ad vnionem verò hypostaticam non nisi consequenter prædestinatam asserat; de quo alibi agendum est.

9 Notandum quartò. Quod ad terminum prædestinationis, de qua loquimur, attinet, non desunt quidem, qui prædestinationem velint esse præordinationem aut solius gloriæ, vt de Ockamo, Gabriele, Rubione, Osorio refert Vasquez disputat. 89. numero 10. & 58. aut solius gratiæ, vt cum Durando in 1. distinct. 41. quæst. 1. sentiunt etiam Vasquez disput. 89. numero 59. & alij quidam recentiores, à Dionysio Carthusiano in 1. distinct. 41. quæst. 1. & Suarez hic tractat. 2. lib. 1. cap. 5. numero 12. refutati: quibus tamen non nihil fauet Augustinus lib. 1. de prædestinatione sanct. cap. 10. vbi ait: *Inter gratiam porrò & prædestinationem hoc tantum interest, quod prædestinatio est gratiæ preparatio; gratia verò iam ipsa donatio.* Et infra: *Prædestinatio Dei, quæ in bono est, gratia est preparatio, gratia verò est ipsius prædestinationis effectus.* Et lib. de bono perseverant. cap. 14. *Prædestinatio sanctorum, inquit, nihil aliud est, quam præsentia & preparatio beneficiorum Dei, quibus certissimè liberantur quicumque liberantur.* Ad dunt præterea aliqui, prædestinationem & electionem ex parte termini, hoc inter se differre, quod il-

la sit solius gratiæ præordinatio, hæc autem gloriæ. Ita Durandus & Vasquez locis cit. qui etiam pro eadem sententia citat S. Thomam hic quæst. 23. art. 4. & 5.

10 Sed reuera hæc vocum distinctio, & tam adstricta prædestinationis notio, non solum aduersatur communi & recepto Theologorum loquendi modo, sed nec vllum habet in Scriptura, aut in sanctis Patribus fundamentum; qui sæpissimè electionis ad gratiam, non rarò etiam prædestinationis ad gloriam meminerunt. In his Augustinus lib. de corrept. & grat. cap. 9. *Ipsi sunt, inquit, illi prædestinati, & secundum propositum vocati, quorum nullus perit; ac per hoc nullus eorum è bono in malum mutatus, finit hanc vitam; quoniam (per ipsam vtique prædestinationem) sic est ordinatus, & ideo Christo datus, vt non pereat, sed habeat vitam æternam.* Vbi ad ipsam etiam vitam æternam tanquam terminum refert prædestinationem. Et libro de prædestinatione Sanct. cap. 19. *Vocat nos electos in Christo & prædestinatos ante mundi constitutionem, vt essemus sancti & immaculati.* Vbi tam electionem, quam prædestinationem refert ad huius vitæ sanctitatem, veluti terminum. Et ibidem cap. 17. *Electi sunt, inquit, ante mundi constitutionem, ea prædestinatione, in qua Deus id quod prædestinauit, impleuit.* Vbi manifestè pro eodem sumit electionem & prædestinationem: alias enim non rectè diceret Deum elegisse prædestinationem. Sed & contra Pelagianos, gratiæ hostes, diligenter vbique S. Augustinus electionem ad gratiam inculcat. Vid. lib. 1. ad Simplic. quæst. 2. Eodem modo loquuntur alij sancti Patres; quibus accedit Scriptura Rom. 8. v. 29. *Nam quos præsciuit, & prædestinauit conformes fieri imaginis filij sui: quod frustra vel ad solam gratiam, vel ad solam gloriam referunt.*

11 Idem patet ex illa, quam S. Thomas in 1. distinct. 40. quæst. 1. art. 2. Magistraltem prædestinationis definitionem vocat: *Est preparatio gratiæ in presenti, & gloriæ in futuro.* Et Magister ipse in 1. distinct. 40. lit. A. ait, *prædestinationem de bonis salutaribus esse, & de hominibus saluandis.* Et infra lit. D. prædestinationem vocat, *& gratiæ preparationem, & diuinam electionem, quæ elegit, quos voluit.* Et paulò post ait, effectum prædestinationis illam gratiam esse, *qua in presenti iustificamur, atque ad rectè viuendum, & in bono perseverandum adiutamur, & illam quæ in futuro beatificamur, &c.* Eodem modo S. Thomas hic quæst. 23. artic. 1. ad 3. & quæst. 24. art. 2. & passim alibi prædestinationis ad vitam æternam meminit: vt plane firmum esse debeat, prædestinationem pro termino habere non solam gratiam, seu media ad gloriam, sed etiam ipsam gloriam; ita tamen vt pro ratione subiectæ materiæ, modo soli gloriæ, modo soli medijs, sæpe etiam vtrisque accommodetur. Quod pariter etiam de electione dicendum est, quæ tamen an & quo alio modo à prædestinatione differat, dubio tertio declarandum est.

Nec obsit, quod S. Augustinus & S. Thomas locis superius obiectis, vt & alij quandoque Patres, de prædestinatione loquentes, solius gratiæ aliquando meminerunt; id enim ideo factum est, quod vel iuxta Scripturam Roman. 6. ipsam etiam gloriam pro

gratia habuerunt, quia ex gratia ortum habet, ut suo loco declarabitur; vel quia inadæquatè de prædestinationis aut electionis termino locuti sunt; ita tamen, ut dum vnum exprimerent, alterum non excluderent, multò minus negarent. Plura de hac re, quæst. seq. dub. 1.

12 Notandum quintò, ex his omnibus facile colligi verum, absolutum, & adæquatum conceptum prædestinationis, huic loco accommodatum; nempe quod sit æterna Dei ordinatio, siue decretum, adeoque internus quidam actus mentis diuinæ, quo homines vel Angelos efficaciter destinat non solum ad gratiam, sed etiam ad gloriam reipla consequendam.

Et sit quidem de hac prædestinatione diuina, seu potius de prædestinatis sæpe in Scriptura, & apud Ecclesiasticos Scriptores sub alijs nominibus mentio, ut sub nomine *preparandi*, vel *parandi*, *Possidete paratum vobis regnum*, Matth. 25. vers. 34. *Creati in Christo IESU, in operibus bonis, quæ preparauit Deus, ut in illis ambulemus*, Ephes. 2. vers. 10. sub nomine *placiti* diuini. Ita Pater, quia sic placitum fuit ante. Matth. 11. vers. 26. *Complacuit Patri vestro dare vobis regnum*. Luc. 12. vers. 32. Sub nomine *dilectionis* iuxta illud, *Iacob dilexi, Esau autem odii habui*, Malach. 1. vers. 3. & Roman. 9. vers. 13. ut interpretatur S. Thomas hic quæst. 23. artic. 3. argum. *Sed contra*. Item sub nomine *Electiois*, *Multi sunt vocati, pauci vero electi*, Matth. 20. vers. 16. & cap. 22. vers. 14. *Propter Electos breuiabitur dies*, Matth. 24. vers. 22. Marci 13. vers. 20. *Elegit nos in ipso*. Ephes. 1. vers. 4. *Præsecundum electionem præpositum Dei maneret*. Roman. 9. vers. 11. & alibi passim. Item sub nomine *propofiti*, *Reputatur fides eius ad iustitiam, secundum præpositum gratiæ Dei*, Roman. 4. vers. 5. *Qui secundum præpositum vocati sunt sancti*, Roman. 8. vers. 18. & alibi sæpius. Item sub nomine *præscientiæ*, *Non repulit Deus plebem suam, quam præsciuit*, Roman. 11. vers. 2. *Quos præsciuit & prædestinauit*, Roman. 8. vers. 29. Sub nomine *præordinationis*, *Crediderunt quotquot erant præordinati ad vitam æternam*. Act. 13. v. 48.

13 Sed quamquam ut dictum sub nomine *Præparationis*, *Placiti*, *Dilectionis*, *Electiois*, *Propofiti*, *Præscientiæ*, *Præordinationis*, pro ratione subiectæ materiæ, diuinæ Prædestinationis ad gratiam & gloriam, nonnunquam in Scripturis fiat mentio, non tamen propterea hæc omnia inter se, aut cum prædestinatione hac, de qua loquimur, sunt synonyma aut æquipollentia; imò nec absolutè conuertibilia; quia Præscientia, ex vi vocis, & vsu Scripturæ, ac SS. Patrum, etiam peccatis conuenit, & reprobis, imò iam vsu Scholasticorum hi soli absolutè & sine addito vocantur præsciti, ut quæstione 6 dicitur. *Dilectio* quoque *Electio*, & *Prædestinatio* à S. Thoma hic quæst. 23. artic. 3. aperte inter se distinguuntur, ita ut quamuis in ordine ad æternam beatitudinem reipsa consequendam, inter se conuertantur, non tamen sint synonyma, aut æquipollentia. Siquidem & aliarum rerum, multa inter se nomina conuertuntur, quæ tamen minimè sunt synonyma aut æquipollentia. De Deo enim conuertibiliter dicitur, quod sit omnipotens, quod omniscius, quod infinitus, quod Ens

primum, quod Creator, quod Redemptor, de Christo, quod sit Dei filius, quod sit Virginis filius, quod sit Mariæ filius; de homine, quod sit rationalis, quod admiratiuus, quod risibilis; & tamen termini isti non sunt ideo synonymi inter se, aut æquipollentes. Sed & paratus à Deo etiam dicitur ignis æternus diabolo; & placere Deo, ac diligi à Deo, quicquid ipse fecit; præordinare item omnia quæ facit: non tamen simpliciter prædestinare, eo sensu, quo hic de prædestinatione loquimur.

Solum vocabulum *Electus*, absolutè positum, 14. eum voce *Prædestinatus*, communi vsu Scripturæ, & Ecclesiasticorum Scriptorum, ac Doctorum, Scholasticorum, ad conuertentiam dicitur; ita ut omnes & soli electi (qui nimirum simpliciter à Deo electi dicuntur) sint etiam prædestinati, & contra: attamen in cæteris vocibus, ut de prædestinatione aut prædestinatis intelligantur, aliquid ferè declarationis addendum est: esto interim decretum, prædestinationis quasi per antonomasiam & excellentiam absolutè quandoque in Scripturis vocetur *Bona voluntas Dei*, *Beneplacitum eius*, *Dilectio*, *Electio*, & *Propositum*, ut notauit Suarez hic lib. 1. de prædest. cap. 8. num. 1.

Et hæc satis de nomine Prædestinationis: de qua illud etiam cum Ecclesia Lugdunensi lib. aduersus Ioannem Scotum Eriegenam initio Col. 1063. quasi fundamenti loco constituere libet: *Veritatem æterni iudicij & ordinationis Dei, quæ vocabulo Prædestinationis exprimitur, non esse requirendam à Philosophis, sed ab Apostolis & Prophetis Dei: nec in mundana doctrinæ quadrans, sed in vna & vera via, quæ dicit de semetipsa: Ego sum via, veritas, & vita. Ad quam nos Beatus Hieremias Propheta hortatur & inuitat, dicens: Sate super vias, & videte, & interrogate de semitis antiqus, quæ sit via bona, & ambulate in ea, & inuenietis refrigerium animabus vestris.*

15 Ex quibus denique etiam facile colligitur, quod ad quæstionem An est, pertinet, & à S. Thoma hic quæst. 23. artic. 1. ex instituto probatur, esse in Deo prædestinationem, ut ex Scripturis adductis patet. Ratio S. Thomæ est. Quia cum creaturæ intelligenti à Deo præfixus & præpositus sit finis supernaturalis æternæ beatitudinis & visionis Dei, ad quam ex viribus naturæ peruenire creatura non potest, necesse est, ut à Deo eò perducatur & quasi transmittatur; sicut sagitta à iaculante transmittitur ad scopum, ad quem viribus suæ naturæ peruenire non potest; id autem fieri non potest, nisi Deus, cum sit agens intellectuale, ab æterno habeat & concipiat in se rationem eiusmodi transmissionis; quæ est ipsa prædestinatio, ut dictum. Ergo, &c. Quæ ratio cum procedat ex aliquo principio fidei: siquidem per solam fidem cognoscimus, hominem ordinatum ad eiusmodi finem supernaturalem, ut etiam de visione Dei dictum; reddit conclusionem non quidem euidentem; sicut nec vlla ratione naturali euidenter probari potest; sed certam tamen ex fide: cum tamen simul ex Scriptura immediatè longe clarius innotescat, ut patebit.